Underlag inför undersökningssamråd för vattenverksamhet Viken 1:20, Kristinehamns Kommun

Innehållsförteckning

1 Bakgrund ... 2
1.1 Undersökningssamråd ... 2
1.2 Fortsatt prövning ... 2
2 Åtgärdens lokalisering, utformning och omfattning ... 3
3 Rivningsarbeten ... 7
4 Miljöns känslighet ... 7
4.1 MKN Vatten ... 8
4.2 Riksintresse friluftsliv ... 8
4.3 Riksintresse Natura 2000 ... 9
4.3.1 Utpekade arter enligt Art- och habitatdirektivet ... 10
4.3.2 Utpekade arter enligt Fågeldirektivet ... 10
4.3.3 Utpekade naturtyper ... 10
4.4 Naturmiljö ... 11
4.4.1 Utpekade naturvärden ... 11
4.4.2 Fåglar ... 11
5 Kumulativa effekter ... 12
6 Bedömning av betydande miljöpåverkan ... 12
6.1 Åtgärdens utmärkande egenskaper ... 12
6.2 Åtgärdens lokalisering ... 12
6.3 Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper ... 12
6.4 Bedömning ... 13
7 Referenser ... 13

1 Bakgrund

Fastighetsägaren av Viken 1:20 avser att inom fastigheten anlägga en småbåtsham i anslutning till tre stugor. Muddring ska utföras inom delvis inom tidigare anlagd vik samt utvidgas. Total yta som påverkas är 750 kvm och ett medeldjup på 1 under normalvattenstånd.

En tidigare anmälan om vattenverksamhet, ärende 535-5932-2022 har skett och i detta beslut förbjuds fastighetsägaren att utföra vattenverksamheten utan att tillstånd ges enligt 11 kap. 9§ Miljöbalken.

Länsstyrelsens anser att den anmäld vattenverksamhet i form av muddring och anläggande av småbåtshamn, brygga och båtiläggningsplats med tillhörande väg bör bedömas i ljuset av sammantagen påverkan som sökt verksamhet har med andra planerade omkringliggande verksamheter. Effekten och konsekvensen på naturmiljön i området samt det intilliggande Natura 2000-området och naturreservatet Värmlandsskärgården måste utredas vidare. Mot bakgrund av detta söks tillstånd enligt 11 kap miljöbalken.

En vattenverksamhet ska enligt 6 kap miljöbalken miljöbedömas och bifogas en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan, annars ska en så kallad liten MKB upprättas. För att avgöra om verksamheten kan medföra betydande miljöpåverkan ska ett undersökningssamråd genomföras.

Denna handling utgör underlag för undersökningssamråd enligt 6 kap 23-25 §§ miljöbalken och underlaget skickas förutom till berörd myndighet till närliggande fastigheter för samråd.

1.1 Undersökningssamråd

Ett undersökningssamråd syftar till att undersöka om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra betydande miljöpåverkan vilket i sin tur avgör grad av utredningar och samrådskretsar. Samrådet ska hållas med Länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenverksamhet.

Länsstyrelsen beslutar slutligt om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan efter att samråd har skett och redovisats i en samrådsredogörelse.

Samrådsunderlagets innehåll beskrivs i miljöbedömningsförordningen och ska bland annat utgöras av uppgifter om åtgärdens utformning och omfattning, dess lokalisering, miljöns känslighet och de betydande miljöeffekter som åtgärden kan antas medföra samt åtgärder för att förebygga eller lindra negativa miljöeffekter.

1.2 Fortsatt prövning

När beslut finns om betydande miljöpåverkan fortsätter ansökningsprocessen på ett av två sätt. Antingen upprättas en liten MKB, eller så inleds en miljöbedömningsprocess som dokumenteras i en mer omfattande MKB. När något av dessa förfaranden är klara lämnas ansökan in till mark- och miljödomstolen, Figur 1 . En schematisk bild över miljöbedömnings- och tillståndsprocessen. Denna handling utgör underlag för undersökningssamråd.

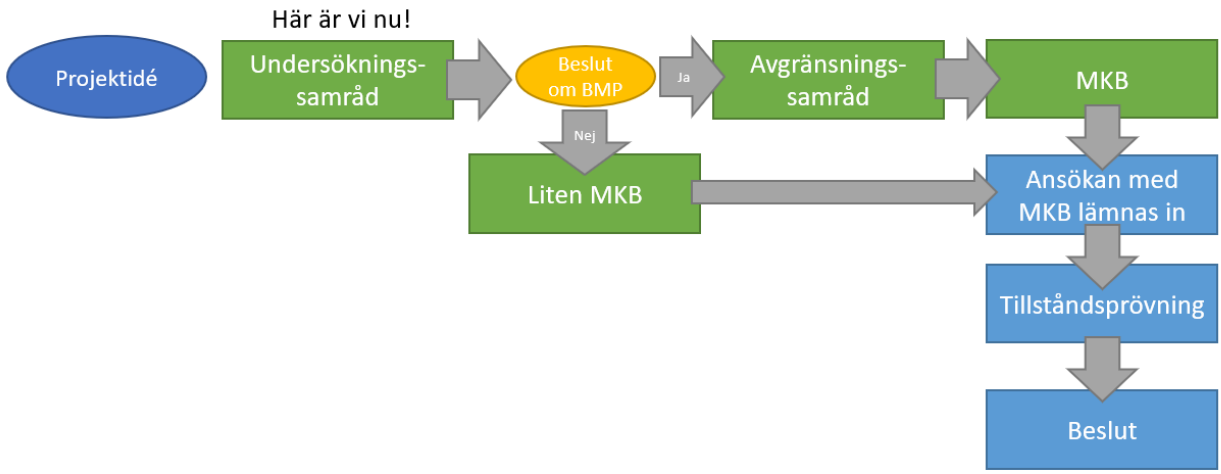

Figur 1. En schematisk bild över miljöbedömnings- och tillståndsprocessen. Denna handling utgör underlag för undersökningssamråd.

2 Åtgärdens lokalisering, utformning och omfattning

Platsen för det planerade hamnen ligger ca 16 km söder om tätorten Kristinehamn.

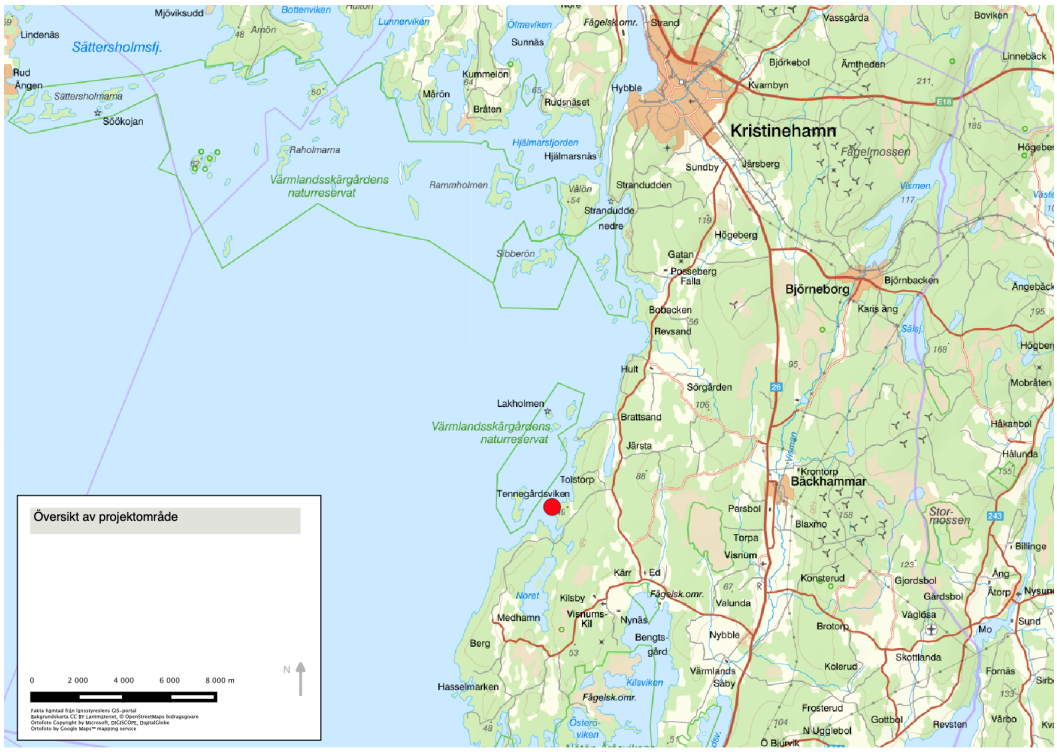
Kristinehamn
Björneborg
Backhammar
Sättersholmsfj.
Värmlandsskärgårdens naturreservat
Fågelmossen
Storsjön
Hjälmarsfjorden
Tennegårdsviken
Lakholmen
Hasselmarken
Mjöviksudd
Lindenäs
Rud
Ängen
Söökojan
Raholmarna
Rammholmen
Hybble
Kummelön
Mårön
Bråten
Rudsnäset
Hjälmarsnäs
Sundby
Järsberg
Stranduddden
Stranduddde nedre
Högeberg
Gatan
Posseberg
Falla
Bobacken
Revsand
Hult
Sörgården
Brattsand
Järsta
Tolstorp
Persbol
Torpa
Visnum
Kärr
Ed
Kilsby
Mechamn
Berg
Nynäs
Bengtsgård
Nybble
Valunda
Värmlanda Säby
Kilsviken
Fågelsk.omr.
Österviken
Ö Blunvik
N Uggebol
Frosterud
Gottbol
Revsten
Värbo
Kolerud
Skottlanda
Broton
Konsterud
Blaxmo
Gjordsbol
Gårdsbol
Vägldsa
Mo
Sund
Fornäs
Billinge
Ang
Åtorp
Nysund
Håkanbol
Hälunda
Mobråten
Högbern
Angebäck
Björnbacken
Karis ang
Säbj
Krontorp
Vassgårda
Bovikken
Linnebäck
Björkebol
Ämtheden
Kvarnbyn
Vismen
Sätterholmarna
Söökojan
Olmeviken
Sunnäs
Fågelsk.omr.
Strand
Bottenviken
Luhnerviken
Ånön
Sätterholmsfj.
Slobberön
Vålön
Stranduddde nedre
Högeberg
Gatan
Posseberg
Falla
Bobacken
Revsand
Hult
Sörgården
Brattsand
Järsta
Tolstorp
Tennegårdsviken
Lakholmen
Hasselmarken
Mechamn
Berg
Kilsby
Visnums-Kil
Nynäs
Bengts-gård
Nybble
Valunda
Värmlanda Säby
Kilsviken
Fågelsk.omr.
Öster-viken
Ö Blunvik
N Uggebol
Frosterud
Gottbol
Revsten
Värbo
Kolerud
Skottlanda
Broton
Konsterud
Blaxmo
Gjordsbol
Gårdsbol
Vägldsa
Mo
Sund
Fornäs
Billinge
Ang
Åtorp
Nysund
Håkanbol
Hälunda
Mobråten
Högbern
Angebäck
Björnbacken
Karis ang
Säbj
Krontorp
Vassgårda
Bovikken
Linnebäck
Björkebol
Ämtheden
Kvarnbyn
Vismen
Storsjön
Fågelmossen
Hybble
Kummelön
Mårön
Bråten
Rudsnäset
Hjälmarsnäs
Sundby
Järsberg
Stranduddden

Natura 2000-området Vänerskärgården ligger ca 600 meter väster från området, kring Furholmarna. Halvvägs ut till naturreservatet och Natura 2000-området finns bland annat ett kalt skär i form av Gustavsskär. Norr om utpekad hamn, 500 meter finns en större bebyggd vik i form av Tennegårdsviken, denna huserar flera bostadshus medan Hålstaviken 400 meter söder om tänkt hamn är mer eller mindre oexploaterad och i detta område finns rikligt med sammanhållande vassbälten samt små holmar och öar.

Foto från området med tilltänkta området centralt i bilden, bland lövvegetationen.

Foto över befintlig "vik" som ansökan avser att utvidga.

Foto över befintlig "vik" som ansökan avser att utvidga.

Foto över inlopp till viken som ansökan avser att utvidga idag med öarna som ligger i Natura 2000-området Värmlandsskärgården i horisonten.

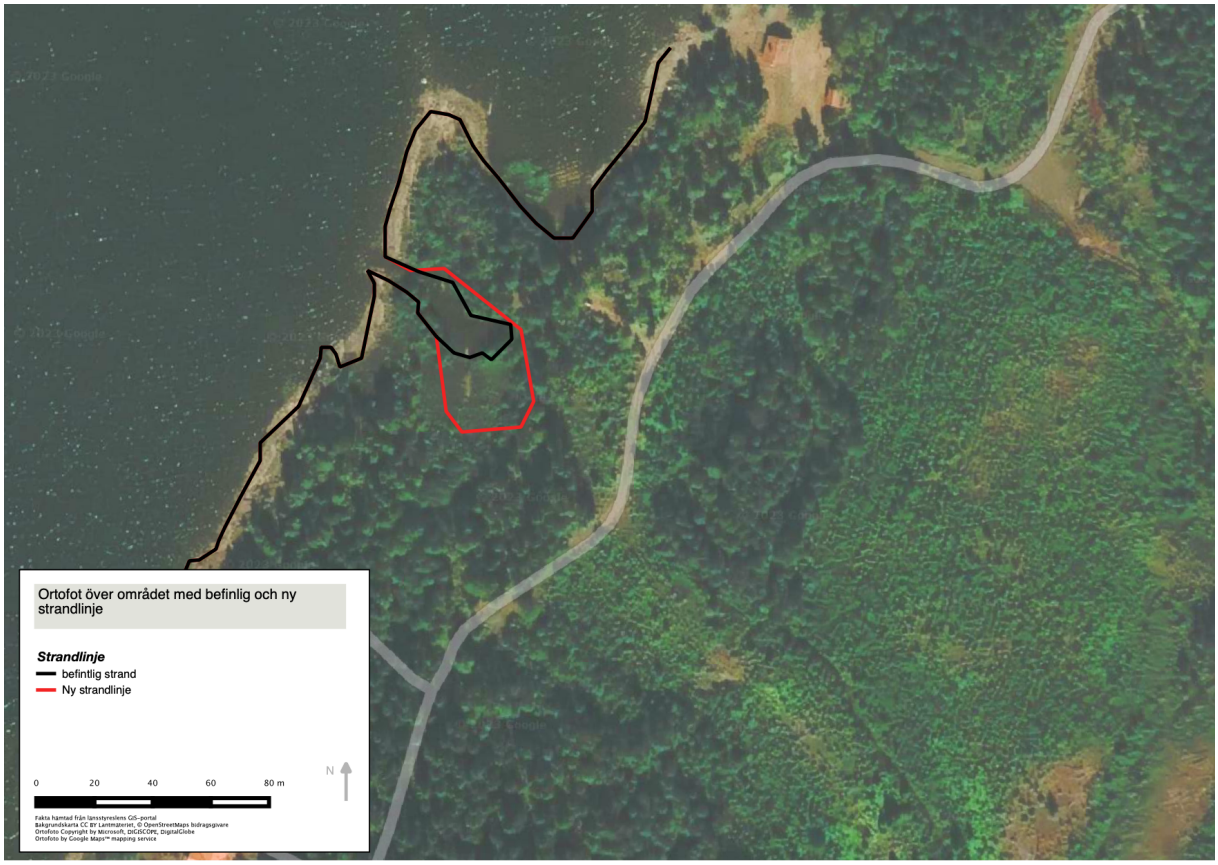

Flygfoto över tilltänkt område med befintlig standremsa utritat i svart och småbåtshamn med iläggningsplats utritat i rött.

Ovan visas ett flygfoto över befintlig vik samt tänkt muddring markerad med rött. I väster kommer den tänka hamnen att gå utmed en bergskam som kommer upp till ytan så att sprängning inte behöver utföras.

3 Rivningsarbeten

Inga rivningsarbeten planeras med anledning av åtgärden. Men massor kommer att genereras vid grävning och dessa kan deponeras på fastigheten 50 meter bort där det finns en låglänt mark i form av en sänka.

4 Miljöns känslighet

De miljöintressen som bedöms kunna påverkas betydande är sådana som är kopplade till Natura 2000-området tillika Naturreservatet Vänerskärgården samt rörligt friluftsliv. Kommande avsnitt sammanfattar förutsättningar för området.

4.1 MKN Vatten

Vänern – Värmlandssjön är klassad enligt VISS till ofredställande ekologisk status och en kemisk status som inte uppnår god status.

Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara otillfredsställande. Utslagsgivande parameter för bedömningen är fisk, som bedöms till otillfredsställande pga. att fiskesamhällena i Vänern som helhet bedöms vara väsentligt annorlunda än vad de var under orörda förhållanden samt bristande konnektivitet.

När det gäller kemiska parametrar så påverkar de parametrarna med sämst status, detta utgörs av bromerade difenyleter och kvicksilverföreningar. Dessa uppnår inte god status i något svenskt vatten på grund av äldre luftföroreningar och berggrundens sammansättningar. Förutom detta finns flera punktkällor i form av fabriker och reningsverk utmed hela Vänern.

4.2 Riksintresse friluftsliv

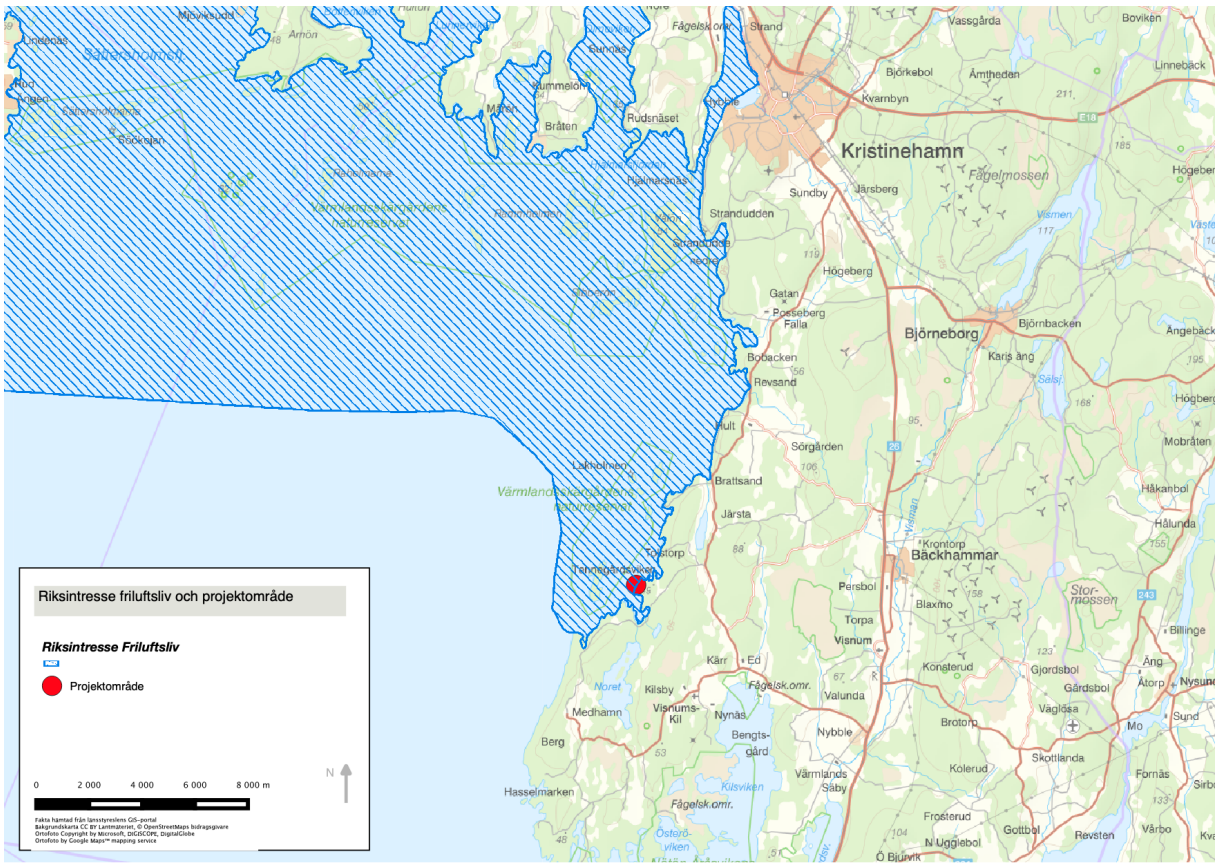

Karta över området med riksintresse friluftsliv enl. 3 kap 6 § markerat.

Vänerskärgården klassas som riksintresse enligt 3 kap 6 § MB och 4kap 2§ MB, riksintresse för friluftsliv, främst det rörliga friluftslivets intressen.

4.3 Riksintresse Natura 2000

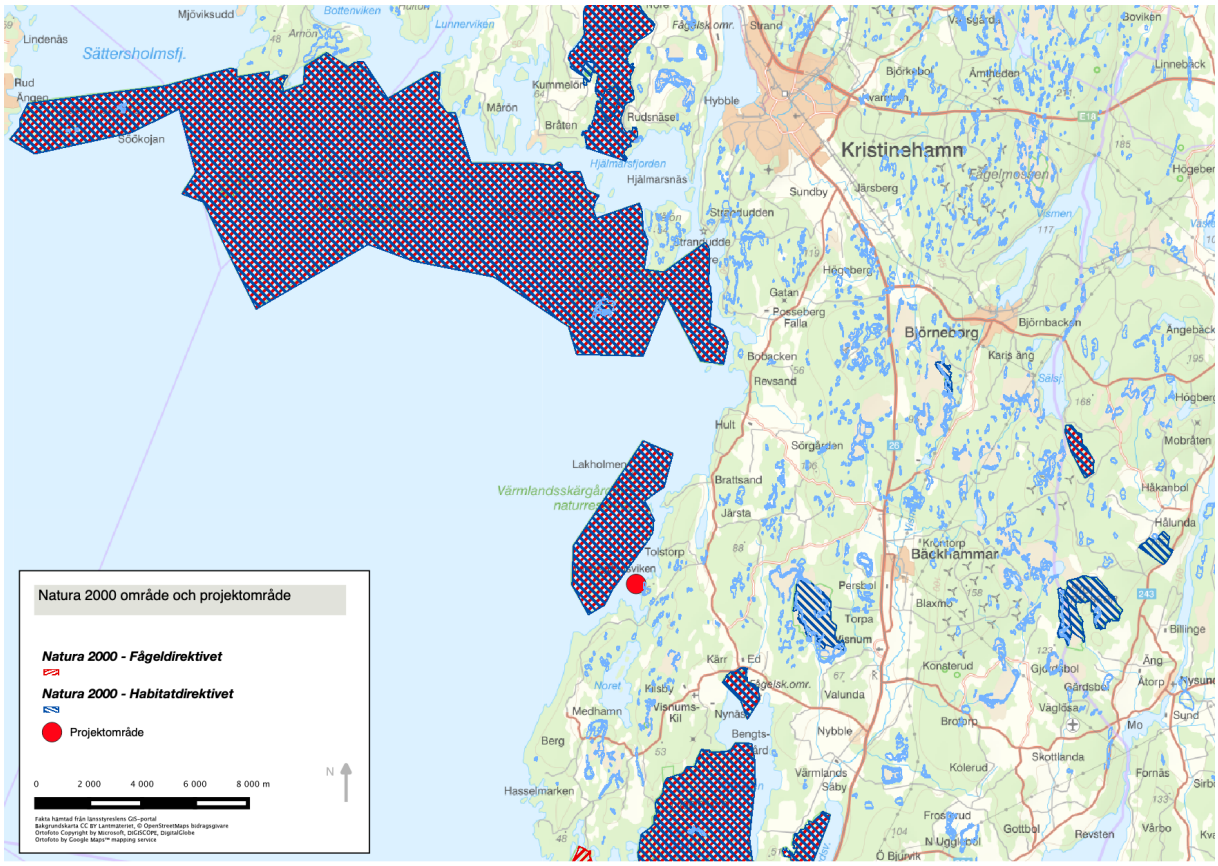

Karta över området med riksintresse Natura 2000 markerat.

Natura 2000-området Värmlandsskärgården är utpekat enligt Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. I hela området finns både arter och naturtyper utpekade. Bevarandesyftet är att bidra till biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Fågeldirektiv samt Art- och habitatdirektiv. Ett antal arter samt naturtyper är utpekade. Att bevara och utöka arealen gammal skog med begränsad påverkan är av stor betydelse då detta även påverkar förekomsten av fiskgjuse *Pandion haliaetus* och havsörn *Haliaeetus albicilla* som i sig är skyddade och hotade arter. Andra åtgärder är att återskapa mer naturlig hydrologi eller förhållanden som en sådan dynamik skapar genom röjning av vegetation på skär så att dessa kan utgöra häckningsmiljöer för utpekade fågelarter.

När det gäller prioriterade fiskarter gäller att hålla fria vandringsvägar till och från lekområden i vattendrag och att lekområden bibehålls och restaureras.

Naturtyper som finns i närområdet och som där med skulle kunna påverkas direkt av åtgärden är 3900 Icke natura sjö, dvs. inte någon Natura2000 klassad naturtyp.

4.3.1 Utpekade arter enligt Art- och habitatdirektivet

I Natura2000 området är följande arter utpekade

Asp *Aspius aspius*

Nissöga *Cobitis taenia*

Lax *Salmo salar*

Bred paljettdykare *Graphoderus bilineatus*

Bredkantad dykare *Dytiscus latissimus*

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

4.3.2 Utpekade arter enligt Fågeldirektivet

Storlom *Gavia arctica*

Rördrom *Botaurus stellaris*

Småskrake *Mergus serrator*

Bivråk *Pernis apivorus*

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Skrattmås *Chroicocephalus ridibundus*

Fiskmås *Larus canus*

Silltrut *Larus fuscus*

Gråtrut *Larus argentatus*

Havstrut *Larus marinus*

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Fisktärna *Sterna hirundo*

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Mellanskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*

4.3.3 Utpekade naturtyper

I Natura 2000-områden finns olika naturtyper utpekade och rapporterade. Dessa utgörs av klassade marker enligt art- och habitatdirektivet. I området Vänerskärgården finns 7 naturtyper rapporterade och dessa är prioriterade och får inte påverkas negativt.

Kod	Namn	Areal
3160	Myrsjöar	0.77 ha
7140	Öppna mossar och kärr	17.41 ha
8230	Hällmarkstorräng	199.5 ha
9010	Taiga	898.8 ha
9080	Lövsumpskog	10.63 ha
91D0	Skogsbevuxen myr	1.86 ha
91E0	Svämlövskog	1.02 ha

4.4 Naturmiljö

Ett generellt hot som återkommer i hela beskrivningen av Värmlandsskärgården är att det är av stor vikt att så långt som möjligt gäller att återställa och bevara områdets naturliga hydrologi och näringsstatus. Detta för att bevara utpekade fisk- och fågelarter samt naturtyper. Gammal skog med äldre träd är av vikt för insekter men även fiskgjuse och havsörn, likt kala fågelskär som översvallas och röjs på vegetation är viktigt för flera utpekade fågelarter. För bevarande av de prioriterade fiskarterna asp, lax och nissöga är fria vandringsvägar till och från lekområden i vattendragen av yttersta vikt, och att lekområdena bibehålls eller restaureras. Likaså bör fisket efter lax, och bifångsten av asp, i Vänern övervakas.

4.4.1 Utpekade naturvärden

Vid en tidigare inventering av området (Furuland Natur) finns området beskrivet, i denna noterades sävsparv *Emberiza schoeniclus* som är rödlistad i området. I övrigt noterades inga nyckelarter och vassbältet på bildmaterialet är inte utbrett i någon större utsträckning.

4.4.2 Fåglar

Sävsparv *Emberiza schoeniclus* är klassad som Nära hotad enligt Artdatabanken. Sävsparvens revir är mer eller mindre våt, öppen mark och i många fall finns förekomst av skyddande videbuskar eller vass. Buskar och vass ger skydd och fungerar också som sångplats. Boet placeras oftast på marken i skydd av en starrtuva eller annan riklig växtlighet men även lågt i buskar. I det aktuella området finns i inte något sammanhängande bälte med videsnår vid fältbesöket av Furulunds natur samt senare besök. Hålstaviken 300 meter söder om området hyser mycket stort inslag av lämpliga livsmiljöer, inte bara för denna arten utan för fler prioriterade arter enligt både fågeldirektivet och habitatdirektivet. I Hålstaviken ser man också

havsörn *Haliaeetus albicilla* frekvent. Vid fältbesök januari 2023 noterades tre vuxna individer flygandes i viken.

5 Kumulativa effekter

Indirekt påverkan på Natura2000 klassade naturtyper eller arter skulle kunna ske genom att flera båtar rör sig i området och då kommer ut i skärgården där dessa finns, t.ex. uppväxtområden för fisk i Hålstaviken som även utgör en naturlig näringsrik del av sjön med större vassbälten och skär.

6 Bedömning av betydande miljöpåverkan

Vid bedömning av betydande miljöpåverkan ska hänsyn tas till åtgärdens utmärkande egenskaper, åtgärdens lokalisering och de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

6.1 Åtgärdens utmärkande egenskaper

Grävning i vatten och dess närhet medför grumling, där av ska all grävning ske bakom tät spont/gardin/siltgardin så att inte grumling läcker ut i områdets närhet. Grävning kommer att ske från land.

6.2 Åtgärdens lokalisering

Lokaliseringen följer av fastställd LIS-plan och avses anläggas så att så liten påverkan som möjligt förekommer. I och med utvidgning av befintlig vik undviks ny grävning till del samt eventuell sprängning i berget. Anläggningen är också tänkt att vara kopplat till de tre husen och närheten till dessa med iläggningsplats för båt.

6.3 Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper

Den största påverkan sker vid grävarbete, denna kommer att utföras från land och massor som tas upp kommer att provtas och läggas upp i en närliggande svacka på land. Ett förslag på kontrollprogram finns men ska beslutas tillsammans med tillsynsmyndigheten. Några negativa konsekvenser för utpekade enskilda arter bedöms inte uppstå. Avståndet till Natura 2000 området är ca 650 meter och till Furuholmarna mer än 1000 meter. Efter uppförande kommer hamnen kunna rymma 4 båtplatser och en isättningsramp. Detta kommer medföra att fler båtrörelser kommer att ske till och från området. Lokalt kommer detta medföra ljudföroreningar och risk för spill i hamnen.

Recipienten Vänern kommer inte att skadas och miljökvalitetsnormer kommer att hållas.

6.4 Bedömning

Utifrån ovan beskrivna parametrar gör verksamhetsutövaren bedömningen att åtgärden inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan och att en liten miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap 47 § miljöbalken ska upprättas i samband med tillståndsansökan.

7 Referenser

Mossberg, 2021, fågel- och naturinventering, Furulund Natur.

Länsstyrseln Värmland, 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Värmlandsskärgården. Länsstyrelsen i Värmland